

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dissertationes Ad Jus Publicum Romano-Ecclesiasticum

Bessel, Johann Franz

Coloniæ, 1715

VD18 14847493

§. VI. De Territorio Pontificio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61383](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61383)

7 Nota. 6. Summus Pontifex cujuscunque scribat, etiam Regi aut Imperatori, nunquam utitur numero plurali, si uni scribat, adeoque nunquam scribit *Vos* vel *Vester* c. 6. de crim. falsi. 2. Patriarchas, Archi-Episcopos, Episcopos salutat: *Venerabiles Fratres*. 3. Imperatorem, Reges ceterosque Principes appellat filios *v. gr.* in litteris.

Dilecte fili salutem & Apostolicam benedictionem.

9 Dixi, quod Imperatorem, Reges & Principes appellet *dilectos filios*, scilicet in principio litterarum, in contextu demum pro diversitate personarum tribuit titulum *Majestatis*, in specie qualiter scribat Imperatori colligitur ex litteris supra citatis. ad Imperatorem Josephum p. m. datis de dato 2. Junii. 1708. quarum inscriptio erat,

Charissimo in Christo filio nostro Josepho, Hungaria & Bohemia Regi, in Romanorum Imperatorem electo.

In contextu verò & quidem statim in principio ponit: *Majestatis tua*, idemque repetit sæpius in iisdem litteris.

Porro ceteros Imperii principes sæculares summus Pontifex decorat titulo *nobilis Viri*, ut patet ex rescripto quodam Gregorii XV. ibi: *Dilectus filius, nobilis vir Albericus, Cibo Malaspina, sacri Romani Imperii, & Massa Lunen. Sarzan. Dioecesis Princeps.* titulum hunc notat & de eo attestatus Hieronym. Paul in *praxi Cancellarie S. Institutiones pro secularibus*. Theodor. Amyden. tract. de offic. & potest. datar. cap. 5. S. 2. num. 6.

§. VI.

DE TERRITORIO PONTIFICIO.

SUMMARIA.

1. Territorium Romanum quodnam dicatur. 2. Quid sit patrimonium Petri? 3. a numero tertio recensentur cetera ditiones Pontificie.

4. Avenionensis Comitatus quomodo pervenerit ad sedem pontificiam?

Quoniam dignitas principis ut plurimum etiam desumitur à territorio ejusdem, dignitatem & Majestatem politicam summi Principis ecclesiastici ultimo libet delineare, ex ejusdem territorii,

Sunt autem terræ Pontificie.

1. Campagna di Roma, Ducatus, cujus Metropolis Roma.
2. Patrimonium S. Petri, in quo Viterbium.
3. Ducatus di Castro.

4. Ter-

4. Territorium Orvieto, five Urbevetanum, in quo Orvieto Episcopatus.
5. Territorium Perusinum, in quo Perusa.
6. Ducatus Umbriae, in quo Spoletum.
7. Territorium Sabinense, in quo Narnia.
8. Marchia Anconitana, in qua Ancona.
9. Ducatus Urbinus, in quo Urbinus Episcopatus.
10. Romania, in qua Ravenna.
11. Ducatus Ferrariensis, in quo Ferrara.
12. Territorium Bononiense, in quo Bononia Episcopatus.

^K Porro ad *Territorium Romanum* pertinet Tivoli five civitas Tiburcensis Episcopatus. 2. Frascati five Tusculum, aut Frascati. 3. Ostie five Ostia sic dicta, quia ad ostia Tyberina, Cardinalis Decanus ibidem est Episcopus. 4. Palestrina five civitas Palestrina, fert titulum Ducatus & Episcopatus. 5. Terracina five Terracina sub titulo Episcopatus. 6. Civitas Veletri five Velitana sub titulo Episcopatus, sed uniti cum Episcopatu Ostiensi. 7. Segni five Segna, sub titulo Ducatus & Episcopatus. 8. Anagnina Episcopatus. 9. Civitas Albano five Albanum, Episcopatus.

² II. *Patrimonium Petri*, five provincia patrimonii continet 1. Viterbio five Viterbium, sub titulo immediati Episcopatus. 2. Civitatevechia five centum cella, est portus maritimus, olim Episcopatus,

nunc fortalium bene munitum, & instructum milite praefidiario, praesertim a tempore Innocentii XI. 3. Monte fiascone, five mons falciscorum ad lacum Bothsenam, urbs quae aedificiis deficiens, generosissimo tamen vino celeberrima. 4. Orta five Hortanum sub titulo Episcopatus, locus ad Tyberim situs. 5. Urbs Nepi five Nepesina. 6. Bracciano five Braccianum sub titulo Ducatus pertinet ad familiam Urfinorum.

III. *Ducatus castro*, five Castrensis Ducatus, in quo Castrum, urbs immediate pertinens ad Pontificem.

IV. *Orvieto*, five urbevetanus ager, cujus Metropolis Orvieto Episcopatus. 2. Huc pertinet Aquapendente Episcopatus. 3. Bagnaria.

V. *Ager Perusinus*, quo pertinet Perusia Metropolis & Episcopatus, quae civitas bene munita vallis, 2. Frata. 3. Piena.

VI. *Umbria*, quo pertinent Spoletum five Spoletium ad fluvium Moragia sub titulo Episcopatus & Ducatus. 2. Rieti, latine Reate est Episcopatus immediate ad Papam pertinens. 3. Fuligno Episcopatus. 4. Toti Episcopatus. 5. Nocera Episcopatus. 6. Terni Episcopatus. 7. Assisii five Assisium Episcopatus. 8. Amalia Episcopatus.

VII. *Sabina five terra Sabina*, quo pertinent, 1. Magliano five Maglianum Episcopatus, qui semper conceditur uni ex senioribus sex Cardinali-

dinalibus. 2. Narni five Narnia sub titulo Episcopatus. 3. Ottricoli, Episcopatus. 4. Vafecovio, Episcopatus.

VIII. *Marchia Anconitana*, quo pertinet 1. Ancone five Ancona, Metropolis Episcopatus ac portus maritimus, de quo Adagium, *unus portus Ancone, unus Petrus Rome, una curria Cremonae*, hæc tria nimirum esse celebriora in Italia, *der See Hafen zu Ancon, S. Peter zu Rom/ der Thurn zu Cremon*; 2. Fermo five Fermum, sub titulo Archi-Episcopatus. 3. Loreto five Loretum sub titulo Episcopatus. 4. Recanati, Episcopatus. 5. Ascoli five Ascolum, urbs magna & munita, sub titulo Episcopatus. 6. Macerata. 7. Osimo. 8. Jesi five Asium urbs Episcopalis. 9. S. Severino, Episcopatus, alias Sirolo, quo omnes homines penè veniunt, qui Loretum accedunt, unde natum adagium: *Chi vo à Loreto è non Sirolo, vede la madre, ma non vede il figliuolo*. 10. Tolentino, Episcopatus. 11. Acoli, Episcopatus. 12. M. Alto, Episcopatus. 13. Camerino Episcopatus. 14. Ripatransone Episcopatus.

IV. *Ducatus Urbinas* five Urbinus, qui olim pertinebat ad familiam & domum Rovero, qua extincta sub Urbano VIII, ad sedem Apostolicam pervenit. Huc pertinet Urbino five Urbinum ad fluvium Foglia, sub titulo Episcopatus. 2. Pefaro five Bisaurum, ad mare situm & instructum Castello, Epi-

scopatus. 3. Fossombrone Episcopatus. 4. S. Leon Episcopatus. 5. Cagli, Episcopatus. 6. Senigaglia, Episcopalis urbs & portus maritimo instructa, ubi quot annis mensè Augusto celeberrimæ nundinæ habentur. 7. Citta di Castello, Episcopatus. 8. S. Angelo, Episcopatus. 9. Rimin Episcopatus.

X. *Romania* five *Romandiola*, ad hanc Provinciam pertinet Ravenna Metropolis & Archi-Episcopatus ac portus Maritimus. 2. Faenza, Episcopatus. 3. Sarsina Episcopatus. 4. Rimini urbs mari adfita & Episcopalis. 5. Cesina, Episcopatus. 6. Imola Episcopatus. 7. Forti Episcopatus. 8. Bologneso, Episcopatus. 9. Berfricoro, Episcopatus.

XI. *Ferrara* five Ferrariensis Ducatus, quem interfecat, & percurrit Padus fluvius (five: *der Pó*). huc pertinet 1. Ferrara five Ferraria, sita ad partem fluvii, urbs munita vallibus & Castello. 2. Cento. 3. Buendeno. 4. quondam Comachio. 5. Longossure. 6. Francolino. quæ Ducatus non ita pridem lites moverat, causæ verò iustitiam aliis relinquendo decidendam.

XII. *Ager Bononiensis*, terra summè fertilis, quo spectant 1. Bologne five Bononia, celebris ab Episcopatu, Universitate, fertilitate & ædificiis. 2. Bentivoglio five Bentivoglium, urbs parva quidem, sed Episcopatu instructa. 3. Pietro, Episcopatus. 4. Vergate, Episcopatus.

patus. Cæterum ex regno Neapolitano ad Pontificem etiam spectat Benevento, ex medio ferme Neapolitani regni gremio. Nihilominus utraque Sicilia à sede Pontificia dependet jure feudi, estque feudum Pontificium.

⁴ His terris Italicis accedit in Galliâ Comitatus Avenionensis, Avignon, cujus caput eodem no-

mine appellatur Avignon, urbs magna & pulchra in Provincia sive Provence, ad Rhodanum, quam urbem interfecat fluvius Sorgue. In hac urbe anno 1303. Universitas & Archi - Episcopatus fundatus. Hanc urbem anno 1348. à Joanna Caroli II. Comitis in Provence filia, titulo emptionis acquisivit summus Pontifex Romanus.

DISSERTATIO II.

DE

POTESTATE SUMMI PRINCIPIS ECCLESIASTICI.

PRæterea dignitas summi Principis Ecclesiastici vel maxime relucet ex ejusdem potestate, à qua non minimum mutuatur splendorem, & à qua metimur fulgorem Majestatis. Frustra equidem Majestatem ambiret, à quo omnis potestas procul exularet; quapropter qui ad Pontificis Majestatem non cupit caligare, eamque non fictitiam intueri, ejusdem Imperii radios universum orbem perstringentes oportet investigare. Hinc fit

§. I.

DE POTESTATE LEGISLATIVA SUMMI PONTIFICIS.

SUMMARI A.

1. Summus Pontifex habet potestatem legislativam immediatè à DEO.
2. Potestatem hanc potest exercere

summus Pontifex electus, licet nondum sit coronatus. 3. Potest legem universalem condere, etiam non requisito consensu

K 3